

Архів з бідою
Торкивсько-Березанська округа ОЗУ

ПАПКА

для

паперів

Суєцько-поспільський округ по [Гуляйському
наркобому ОЗУ] за шестокар, фудель 1945р.
Машинюкиси

Українські релі: 14 вересень 1945р.
[08 січня 1946р.]

Рієвкієнь документи: 4.
Рієвкієнь архиви: 11
Зберігачи: поспільно
20 р.

I. Суспільно-політичний огляд.

за місяць листопад 45 р.

В адміністрації, торгівлі, як і інших суспільно-громадських установах, від самого приходу більшовиків zatrudнених було дуже велике число поляків. Працювало в правді на підрядних становищах, а всеяки рад. влада мала б більше довіря до польського елемента, як до українського, в яким без огляду на його характер, як і політичне переконання добачувала "українсько-німецького націоналіста".

З хвилиною проголошення договору про виїзд поляків на захід, зайшла по треба лжки, які втворювались чимсь заповнити. І тому не дивлячись на все більшовики змушені були заангажувати до праці мешканців ЗУЗ.

В деяких районах як нпр. Монастирський, поляки вдержались до останнього часу однак прийшов час, що мусли виїхати, а всі місяці постійно заповнялись українцями.

Більша частина з тих, які сейчас заангажовані є до праці повертали з еміграції. Та по правді сказати наколи б були залишилися, то польські шувалісти користаючи з ворожого наставлення поліційних органів неодного з них запроторили б в тюрму чи на роботи в Донбас.

Однак до цих працівників більшовики ставляться з недовірям і намагаються хоч деякі місяці обєадити на коли не своїми то принайменш неутральним елементом, яким являються переселенці з Польщі. Цей елемент живучи в польському середовищі не мав можності вивестись на вищий рівень в своїй національній свідомості. Ну неевідомість намагаються більшовики використати й втягнути їх до вислужницької роботи, як сліпе знаряддя в боротьбі з все наростаючим опором, які ставлять мешканці ЗУЗ супроти більшовицьких метод, граббежі й поневолення.

І тому, як бачимо більшовики ангажують їх не лише до різних урядів, але також і стрибки які являються чинником виконавчих наказів НКВД складаються з більшості з західняків з виселених з Польщі.

Б одимичі між переселенцями, які досить добре орієнтуються в міжнародній політичній ситуації. Однак більшість становить темну мазу над якою треба ще багато працювати щоб одержати з них вартісний національно-свідомий елемент.

НКВД сейчас опирає свої дії виключно на сексотах і на підставі їх інформацій робить наскоки. Відділи внутрішніх військ НКВД, які під час останніх місяців рейдували в усіх напрямках і в провадили стільки паніки між населенням не спричинили в дійсності майже жодної шкоди в людях.

З огляду на те, що стрибки всеяко є непевний елемент на яким не можна опиратися /а доказом цього були випадки в яких стрибки повідомляли про плановані облави/. Тому органи Безпеки по районах дістали підкріплення в силі від 60 - 80 чоловік т.зв. запасна частина, якими вони користуються в усіх случаях, при засідках, облавах, стяганні контингенту і т.н. Ті частини складаються з різного елемента. Кидається в очі, байдуже відношення до виконуваної роботи старших віком одимичів, тоді як молоді намагаються ревни виконувати накази своїх командирів при ревізіях, старші заходять до хатів і цілий час там переїджують. Дуже часто ділять такий відділ на менші групи, які переходять за один день кілька сіл під ряд переводячи облави, як і ревізії в підозрілих хатах.

За минулий місяць наші страти в людях представлялися слідує:

Бучачський район: вбито під час засідки 2-ох стрільців, ройового Дорошенка й ет. Чуприну. Крім того важко ранені від запальників Стяцько, який по кількох днях помер. Зловлено господарчого 3-го куца Лева. Арештовано 6 осіб з того одна особа з радів.

Монастирський район: стратив вбитими 5-ть осіб. Пр. Тарас, Вадим, Кий, Дніпрі і ще один, якого назвиевка не заподіно. Зловлено 2 особи. Крім того зловлено раненого естєнного Остапа, який був на вилікуванні і якого забрали до м. Підгаєць. Страти в ворога 11 осіб вбитими, і до 10-ть раненими. Знищено 4 господарства.

Коропецький район: страт вбитими немає за винятком одної дівчини. Зловлено одного чоловіка. Арештовано 15-ть осіб. Знищено 2 господарства. Вивезено одну родину в числі 3 особи, яка ще знаходиться ще в районі.

Золотопотікський район: страти вбитими 4 особи. Пров. Лемко й Стрина.

ст. Веселий, і ст. Чуприна. Занево 2-ох. Знищено одне господарство. Вивезено дві родини /4 осіб/. Сейчас перебувають ще в районі.

Над піднесенням господарства ніхто не працює. Колгоспів немає. Зем. громади не проявляють жодної активності. Кооперативи не одержують майже жодних товарів хочай в рай. базах дещо знаходиться. З промислу треба відмітити горальні яких в цілому терені є 5-ть, які сейчас працюють повною паров. Як охорону перед саботажками прикріплено до кожної горальні 10 - 20 стрибків. Млинів в терені є більша скількість. Як оплату для держави побірають 14% - 15% загального перебору.

В кожному районі виходить часопис. Пропаганда в минушнім місяці проходила під кутом підготовки до свята роковин жовтневої революції, як і в відсвяткування. Однак немала вона сподіваного успіху, а наявним доказом цього є нехтування цього празника через український загаль. В другій половині місяця проходила підготовка до свята сталінської конституції. Це було зроблене вже в меншому масштабі. Без огляду на те, безперервно проходить робота над підготуванням українських мас до виборів. Видано окремі брошури про виборчі права громадян УССР і сталінську конституцію. Придано на село по 40 - 60 лтр. нарти, яка має бути розділена поміж десятиків і зжита при читанні конституції. На загаль великий шум стараються робити більшовики з причини виборів. Ну мається розуміти, що в своїй пропаганді не лишають в спокою і "бандорів" хочай це вже старе але і дальше актуальне.

Загально треба сказати, що пропаганда йде під кутом "вибори" - "бандорів".

В шкільництві більшовики велику вагу кладуть на вивчення руської мови. Діти не хотять ходити до більшовицької школи і так в одному куші Золотопотікецького району записаних є всіх 1218 дітей, а відвідує лише 864.

Клуби по селах майже не існують лише по районах і до не всі виказують належну діяльність.

До інтелігенції належить зачислити учительство, як і священство. Учителство знаходиться сейчас в важких матеріальних умовах з огляду на малу зарплату при якій немає можливостей створити собі відповідне життя, а засоби прохарчування при грабіжницькій більшовицькій системі шоденне підносяться в ціні. На цю сторінку в деяких районах звернено увагу і по можності уділюється матеріальної допомоги в харчевих продуктах. Сейчас йде намагання щоб посилювати суспільну опіку для всіх потребуючих в цілому терені, а окремо для учительства.

Справу церкви вирішено вже скоріше через кремлівських можновляців, а те, що бачимо на очах це виконання за здалегіть уложеного плану.

На нашому терені більшовики повели гострий наступ на священство й греко-католицьку церкву. В цілому терені церкви позамикано, а священникам наказано опустити свої парохії й виїхати до Москви. На 24 сіль Золотопотікецького району залишилось лише 2-ох священників з яких один підписався на православ'я й правдоподібно, що й заяву на співпрацю з НКВД. Це є Теренкун Іван в с. Зубрці. В с. Стінка є в правді священник, але кожної хвилини сподіється, що його заарештують з огляду на це, що до даного речінця не виїхав.

Дня 14.XI.45 р. до с. Сероків Бучачеського району приїхало авто з енкаведистів і заарештувало пароха села о. Брілля, який поміж наказу якій одержав від НКВД на час не виконав. Того самого дня НКВД заарештувало та кож о. Стрельбицького пароха з с. Пизномир, якого вже раз намагались арештувати й вивести однак населення не дозволило на те лягаючи на дорозі під колеса машини. А цей раз взявши його на машину втікали якнайскорше з села щоб населення не довідалось про те і не стало в обороні свого душпастиря.

В два дні по арештуванні о. Брілля приїхали на підводах енкаведисти й пограбували все, що лише вдалось забрати з особистого помешкання священника.

В більшості церкви вже скоріше обробовано з ризів і літургичного приладдя.

Дня 28.XI.45р. до с. Ліщанці Золотопотікецького району приїхало 30 більшовиків з району розбили церкву, й зрабували одяг, літургичний посуд, обруси, хоругви і т.п. Забрали це все на вози й вивезли в район.

Українське населення болючо відчуває цей новий удар червоних варварів. По арештуванні о. Брілля в кілька неділь під ряд богатом з населен

ня ставали слези в очах на спомин, що сьогодні неділя, а немає крму від-
правити богослуження.

В Монастирецьким і Коронецьким районах не в церквах вже заборонено від-
правляти богослуження хочай священники ще до якогось часу перебувають в е-
селі.

Служба здоровля концентрується лишень в районах. На села ніхто не звер-
тає уваги. В Монастирецьким районі є лічниця й 2-ох лікарів, з яких один є
ординув в с. Товетобабах. В Коронецьким районі є 2 лікарі з яких один пра-
цює в Устю Зеленім. До них прикріплено 10 санітарок. В Золотонотієському
районі є один лікар і два лікувальні беєредки. В сс. Порхова й Стінка.

Поляків в терені вже немає. Цього місяця виїхали послідні, а ці що за-
лишилися це родини мішані. Для приміру подам. В Коронецькому районі є по-
ляків в слідуючих селах і в такій скількості: в с. Заліссі 4 родини. В с.
Дубенка 14 родин. В с. Комарівка 5-ть родин. В с. Коростятині 10 родин. В
с. Лядькн 15-ть родин. В с. Низкользи 2 родини. В с. Межигірю 6-ть роди-
н. З огляду на малу скількієть польського населення центрів своїх немає.
Останні поляки, які були в стрибках виїхали цього місяця. У відношенні до
більшовиків холодні - взглядно ворожі. Ті які залишаються відносяться до
нас прихильно, а це тому, що бояться нас.

На місце поляків яких число в декотрих селах доходив до 75 - 90 % поє
приїзджали виселенці з Польщі /лемки/, яких більшовики зараз заангажували
до праці. Залодати точну їх скількієть в терені є неможливо, з огляду на
те, що акція переселенча продовжується. Переселенці, які приїзджали скорі-
ше забирали зі собою ввесь господарський реманент, худобу, як і збіжка по-
трібно їм на їхнє прохарчування. Знова ті, які сейчас зглядно при кінці є
виїзджали з Польщі приїзджають без всякого майна, які їм польські боївки
виїздом пограбили. Так, що багато сімєнь потребуватиме піддержки в прохар-
чуванні.

Все українське населення бере активну участь в боротьбі з більшовицьки-
ми окупантами в правді не зі зброєю в руках зате на інших відтинках жит-
тя, не опускає поля бою, не попадає в зневіру. В правді вярмують ними нев-
відповідні орієнтації мпр. Англію й Америку, але всежтаки вірять свято, що
ці умовини, які сейчас заієнували це тимчасові. Навіть ті, які сейчас де-
мобілізовані з ЧА намагаються стати в одній лаві для скріплення народн-
ньої точки опору. І так в одному селі Коронецького району прийшло 20-ть д-
демобілізованих, які після зарядження зобовязані були зголоситися на вояки
коматі в районі. Однак ні один не пішов в район. Загально говорять, що
якщо це мусово й треба то хай прийдуть по мене.

Опір і неманієть зростає й не треба на те штучних заходів, щоб зірва-
ти мости, якими рад. влада намагається злучитися з українськими масами на
ЗУЗ.

Населення, яке живе в нашому терені з давніх давніх це українці, які говорять українською мовою, живуть етнічно українською культурою, в основу своєї віри кладуть греко-католицизм і головне: почують себе українцями, нащадками княжих русичів та славних козаків, від яких виводять свій рід. Донедавна виділи тут ще польські есередки, які в більшості не втекли в наслідок колонізаторської політики Польщі. Зараз їх вже нема. Між теперішньою УРСР а Польщею зістав створений "сталій на віки" кордон і за згодою, почала ся виміна населення. Польський елемент майже вже в цілості виїхав на захід, на свою прадідну землю. Натомість в наш терен почали напливати виселені українці західних українських земель, які есталися по польській стороні відтяти кордоном з 1945 р. А по районних есередках почався наплив східного елемента, де переважають по національності "рускі", одним словом сказати, в нашому терені є зараз 98 % українців. Решта/тоє 2 %/ естановлять собою інші, як рускі, поляки, жидаї і т. п.

Національна свідомість цього населення яке жило цілий час в цьому терені, задовільняюча. Дещо гірше представляється справа з цим українським населенням яке зістало зараз переселене. Серед них рівень національної свідомості малий. естрічається багато випадків що на запит, якої вони національності, відповідають що вони є лемки, або найчастіше з заходу.

Схарактеризувати настрої має дуже трудно. Бувають такі місцевості в яких населення вороже настроєне супроти більшовицької влади/таких найбільше/а в деяких менше/ таких мало/Бувають такі села де населення майже вороже відноситься до нашого руху/таких дуже мало/.

В своїх політичних міркуваннях орієнтують ся в більшості на чужі сили, а головню американькі, які мовляв мають розбити ССРСР, та етворити УСССР, бо а Англія творитиме Польщу. Духовий рівень тогож населення посередній. На нього останнім часом більшовики намагаються накинати своєї більшовицько-російські духові первні. Внутрушню есолідаризацію, яка є ще назагал добра, більшовики тоже естарають розбити різними чварами, нацьковуючи бідних на куркулів есвященників, роздачею землі/на селі/, викликають різні келотнечі між робітниками а бувшими "мішанами"/в місті/ і т. д.

Ставлення до нашого руху українських має, майже завжди залежить від віри в нашу справу. Так само маєть справу практичною допомогою нашому рухові. Більшовики прекрасно це знають і тому різними еспособами естарають ся цю віру піддати сумніву і заломати. Це їм до цього часу рідке де і вдалося. Дотепер населення, можна еказати в 80 % еставиться прихильно до нашого руху, та радо подас свою практичну допомогу, як харчі одяг, приміщення, інформації і т. п. Правда є багато таких людей, що надикані більшовицькою неіхоткою естраху і еставиться пасивно до нашого руху, та однак треба тямити, що це тільки хвилево і то там, де більшовики посилили терор.

Всякі більшовицькі зарядження вонє/ населення/приймає в життя повільно а виконус їх під загрозою. Так мала єя справа з зарядженням пре млини, землю, комтингент, різних поставок і т. п. Різні посилені більшовиками терористичні акції були звичайно причиною естраху і духового заломання має.

Більшовицька пропаганда має певні свої успіхи, а головню в тому напрямку, як пропаганда може населенням своєї могутньої сили, яка розгромила Німеччину і Японію, де наш ще темний "дядьо- говорить: " Та то сила, а ви що годні зробити проти танків і гармат, - Вони ває шапками накриють". На щастя людей таких невелика кількієть.

Серед таких людей найбільше трапляється домошків і есеєотів. Також переічно кождий урядовець це домошник есеєот або агент. Назагал ідейних вислужників ворогові дуже мало. В більшості це люди безхарактерні підлі, які задля свого мерзенного життя, чи матеріальної користі, йдуть йому на послуги. Коли останню посилено бородьбу з ними з нашої естороні, тоді одна частина населення боїтея такої роботи, а друга ненавидить їх, кажуци: " того му треба, такий ще еслужить двом богам все так кінчає".

Стан матеріальний українського села стоїть на дуже низькому рівні. Більшовики не естарають ся його піднеести. Брак еільсько-гоєнодарського реманенту, низька якієть збіжєвих культур, малий обшар цьогорічних озимих посівів, евідчить про занепад економічно-гоєнодарського життя. Брак високоякієного обробітку землі, енергічної постави селянина до своєї щоденної праці, безаєстатні адиретва занрацьованого добра цього селянина рад-владою, провадить неминучо до голодової

катастрофи. Життя етого селянина не дуже потішаюча. Щільний час відчуває він і недостачу хліба та речей щоденного вжитку, як сіль, нафта, сірники, цукор, маюфактури, і т. п., які більшовицька влада привозить на село в дуже малій кількості, оттак, щоби як селяне кажуть, щоби вони не забули як це все виглядає. А коли приходиться селянам платити різні більшовицькі грошові драчки, як податки, позики, і т. п., які більшовицькі князді вони мусять продавати домашні предмети, чи відривати від своїх уст, найконецнійші середники до життя і нести на торг/на спекуляцію/, бо гроші які вона одержить від держави за свої "добровільно" здані господарські продукти невисетарчають. Як провадиться експлоатація Українського села рад-владю вдно з того що як нпр. за пусті-низькоякісні експортні треба заплатити 32 шт. яєць та 17 крб. Подібних фактів є дуже багато.

Населення живе з дня на день. Може завтра чи після завтра скінчиться це все. Живе в більшій часті почуваннями, на які впливають, прямо сказати нісенитницівітки, які кружляють поміж населенням. Розбираючи ці вітки можна ствердити, що найбільше їх поширює ворожа пропаганда, розчеляючи на те: 1. Зневіру в свої власні сили. 2. Орієнтацію на чужі сили. 3. Загальна деморалізація населення, та підсичування, або творення ненависті до нашого руху. Відчуваючи ненависть населення/до ворога/, радісно ділиться думками/вітками/ про геройські подвиги наших партизанів. Також віток, які скріпляють ненависть до ворога в нашому терені кружляє 1/3 між усіми.

Членство єун яке знаходиться в нашому терені повинно становити живчик цілої політично-освідомляючої роботи серед населення. Одначе зараз, ще не є так поставлена загальною робота в нашому терені, де б всі члени брали активну участь в політично-пропагандивній роботі меже населенням. Тому роботу ведуть членські провідні кадри й то не всі. Кожний пересічний член обмежується лише до чекання того часу коли прийде справжня революція.

Загальна поведінка при зустрічі з населенням добра. Одначе є такі випадки що стрільці/члени/неможливих речей чи прямо послуговують ся методом рабунку. Правда такі випадки ліквідується на місці. Авторитет членів між населенням задовільняючий.

Загально на членство мало зверталось до цього часу уваги і тому воно є замало дирижоване/політично вироблене, замало активності і забогато недотягнень в сповнюванні своїх обов'язків. Через брак контролю з боку безпосередніх провідників, так що члени місто заняті працею над собою, цілі дні проводили бездіяльно. Однак зараз робота покращала.

Загально Української інтелігенції як сільської та і міської німьяла масової етечі за кордою лишилось дуже мало, в нашому терені. Ця яка осталась живе в більшості на легальній етопі та працює по різних більшовицьких установах й шкілних заведеннях. Мало трапляється межи ними людей кваліфікованих. В більшості це елемент некваліфікований/головно учительство/. Політичне їхнє вироблення по-середнє. Національний рівень невисокий. Іхній житєвий рівень поганий. Придушений террорем більшовика він тільки думає про своє життя та йде на всякі уступки більшовикам. До нашого руху відноситься досить прихильно.

В кожному містечку в нашому терені/ а є їх 3/ попередньо переважав польський та жидівський елемент. Зараз його вже нема. Остались по містах дуже мала кількість. На місця виїздаючих поляків напливає до міст чимраз більше сільського та східного елемента. Тому ці містечка набрали більш сільського характеру. Основне заняття цих мешканців, це праця по урядах. До них тільки доходить відгомін нашого руху, чим вони і дуже інтересують ся. Рівень національної свідомості по-середній. Більшовицька окупація викликала у них гірке розчарування перед якою чують вони великий страх. Міська молодь становить собою переважно уче учеників середньошкілля.

В кожному містечку є кіно та аматорські гуртки. Кермують ними партійні люди. Іх успіх по-середній. Щого місяця відбуло ся єввято еталінської конституції. Матеріальні умови дуже погані. Головно серед міщанського та робітничого населення. Соціальні різниці між пануючим класом/партійців, орденносців, інквизитів/ великі. Ці новітні барони мають за собою державне забезпечення/велика зарплата, матеріальна допомога, вільний доступ і т. п./ в той час коли мешканці міст змушені цілими годинами вистояти довгі черги, щоб одержати унесліджений перебралий вже цими буржуями товар. Іхній заробіток в порівнянні з цими галанасами дуже малий.

Торгівля по містах знаходиться в руках держави. Приватної торгівлі майже нема. А коли є це спекуляція, яка досягає великих меж. Між селом а містом відбуваються торговельні зносини шляхом обміну.

В нашому терені єввященства є мало. Є багато таких єул, де вже кілька місяців не відпривлялось богослуження. Свої обов'язки єввященство виконує солідно.

Однак мало цікавляться життям села. А це свідчить про стані магіки більшовиків на церкву. Зате цікавляться більше політичними подіями. На православі, яке силою накидає більшовицька влада, перейшло тільки двох священників які однак вже деє хотіли вибратися з цього терену. Більшовики вказали кільком священикам, якщо вони не перейдуть на православя, хай виберуться куди хочуть. Вже позамикали кілька церков. Священники виїжджають до своєї рідні, деякі пішли в підпілля, та там по хатах відправляють/Передмієтя/. Інші кажуть/2-ох/"готуйте мені мені клопці криєа. Я незабаром буду з вами". В цілому терені є тільки одна православна церква в селі Зубрець./На дяк її священик Терешкум Іван який перейшов на православя зістав повішений./ В Бучачі більшовики розігнали 00. Василіяни які не хотіли перейти на православя.

Стан шкільництва а також і учительський персонал подам слідуєчого місяця. Ціла більшовицька адміністративна апаратура складається в більшості з місцевих українців. Після виїзду польського місцевого/міського/ елменту на захід, осталося по урядах багато необладжених місць, які й ще до сьогодні не є обладжені. Пі уряди вони стараються заповнити сільським некваліфікованим елментом. Робота для кожного урядовця це тягар, а не обовязок громадянина СССР. Матеріальне його забезпечення в порівнані з більшовицькими вельможами далеко гурше. Одержують марну зарплатню яка невисітає на дватижневий марний прожиток. Тільки тому що, маючи рідню на селі вони живуть. В той час коли ці які мають "власть дану від Сталіна" мають високу місячну зарплатню та мають всего доволі.

По сільських урядах, це переважно такий елмент, який задля етраху йде на услуги більшовиків. Мало між ними є чесних українців. Іх більшовики держать під постійним наглядом. Часті контролі з району різних "голів", "завідуючих" не дають йому ну хвилини відпочати. Цього місяця лише відбуло ся кілька зібрань голів. Вся робота адміністрації йшла під кутом: 1 підготовка до свята еталь. конетитуції, 2 відбуття свята, 3 підготовка до виборів т.с. мітінгі в справі виборів, вибір комісії виборчої, 3 контингент дальше і новика. Ну, і бандерівці як звичайно, ця тема ще видно довго буде в них актуальна.

В кожному районевому осередку містяться поліційні ергани НКВД і НКВБ. Переїчне їхнє число від 15 - 20 осіб. До своєї розпорядимости мають, в кожному районі мають до своєї розпорядимости відділ рубахи в селі від 60 - 80 людей, і 60 - 80 стрибків. В кожному районі серед НКВД і НКВБ знаходиться один - двоє людей, які є старими працівниками, мають відповідну практику, та вивчають ршту працівників. Остання тактика більшовицької "рубахи" є блискавично переєватись і проєдити операції малими групами, по 10 - 15 людей кожна. За ніч вони обійдуть 5 - 7 сіл. В багатьох случаях керіються виключно провокаціями. Блискада сіл відбувається при допомі етягнених до купи з кількох районів і які розділюються на малі групи і квартирують кілька днів в певних селах.

Творять при тому секєотів. Напр. в Монастирєцькому районі начисляють зарраз околє 400 секєотів. І мають деякі успіхи. Стрибки єновняють лише вартівниччу службу в рай центрах.

В останньому часі рубаха поділилася на кілька груп і в допомозі з районниками потворили т. зв. учатки, т. є етаниці в яких перебуває околє 30 більшовиків. Завданням їм є повнити свєю роботу не лише в даному селі, але наєкакувати на кілька приділених їм сіл. Такі етаниці є вже в Коронєцькім районі / Уєте З. і Задарів/ і в Монастирєцькому / Швейків і Горожанка/. І дійсно по досить сильно оперуть і всяка робота є утруднена а в деяких селах майже неможлива а це тому що немає людей які моглиб і виконувати роботу і творити забезпечення.

За зітний місяц були такі втрати: Б. р-н 7 вбитих в тому І з цивільного населення. Уєїх арештовано 31 осіб, з яких звільнено таки зараз 22. Знищено околє 7 господарств. В золотонішкєькому р-ні не знав ніхто. В Коронєцькому 2 вбитих і II зловлено. В монастирєцькому Зловлено 2 живих і 2 ранених з яких один по дорозі до району умер.

Райвено-наросвіта:

Літвінов Леонід	завпед	українець
Дюпан Марія	інспектор	"
Шевченко	дир. сер. школи	"

Золотопотікський район:

Петренко	голова	українець СУЗ
Білянцев	секретар	руський
Конарелєй	заступ. голови	українець СУЗ
Дутей	дир. бухгалтер	СУЗ
Вінтовська Марія	секретар	полька
Рубляник	інспектор	українець СУЗ

НКВД:

Воронев	?	руський
Рапцов	участковий	"
Правдінов	слідчий	"

НКГВ:

Таранковський	капітан	"
Баканов	начальник стрибків	"

Рай. спожив. кооперація:

Русаліска	голова	полька

Воєнкомат:

Капішев	капітан	руський
Серовацький	"	"
Харганов	началь. участі	"

Райпаркомітет:

Козуб	секретар	"
Миронко	"	"

Райземвідділ:

Гагалурза	голова	"
Ткаченко	інженер	"
Лисятинський	ст. егеродник	українець СУЗ

М.Т.С.:

Трохіменко	директор	руський
Глива	заступник	"
Доброговіський	ст. механік	"
Кишицький	бухгалтер	українець
Кишик Іван	ст. бригадир	"
Красінський	секретар	поляк

За звітний місяць, НКВД в деяких районах перерело масові арештування і те майже самих жінок і дівчат. деяку частину з них випускають, змушивши наперед до підписання заяви на співпрацю. Правдоподібно що це є їхня підготовка терену до зимової роботи, спрямовані проти рев. руху.

Господарство в терені зі сторони більшовицького уряду не відчуває жодної епіки і піклування спрямованого на піднесення цієї так важливої ділянки. Цілий Буцацький район який з огляду на весні дії уляг сильному знищенні знаходиться в важких економічних господарських умовах. Великі простори землі не використані в цьогорічних засівах з приводу браку насіння і тяглової сили. Однак не дивлячись на те, більшовицький уряд в розподілі контингенту цілковито цього не брав під увагу. Крім того, щоб мати підстагтягнення більшої кількості збіжки, розподілено поміж населення ґрунта приналежні до лігеншафту. І сейчас ціла увага їх є звернена виключно на стягнення належних контингентів. До цієї праці заангажували крі спеціально до ч

цього стягнених відділів, але також всіх працівників державної адміністрації НКВД, як і інших державних установ. Однак контингентова кампанія не проходить по їх думці. Боротьба з буржуазними урядами є дуже важливою, та що ж - занадто і все забрали не залишаючи нічого на прохарчування вешють вибрати лиш 50-ть% з загальної належної висоти. В кращих умовах знаходяться села в яких частина поляків виїхала на захід залишаючи поля необроблені, з чого користає сейчас українське населення, яке цим збіжжям покриває свої обов'язання супроти держави. Державних працівників яких заангажовано до стягання контингенту перерозподілювано в відповідних участках в яких він майже щоденно мусить бути і частими мітингами заохочувати населення до здачі контингенту. Населення змагається, однак ревізії, грабунки хатньої обстановки, як і іншого рода репресії, які впроваджують більшовики супроти них змушують в кінці населення до здачі посліднього навіть кілограма зерна на. В нашій терені колгоспів немає з винятком села Вицілки де запечатковано цю акцію в ґрунтів приналежних до бурного лігеншафту. Яке підставу до їх тверення засновано кілька МТС-ів, а те в селах: Трибухівцях, Оучачевського району, Швейкові монастирського району, в Зелотім Потоці зелотепотікського району. В Перхові приміщення загосекрет.

В торгівлі невидко нічого, що дає підставу переходу зі стану війни, до мирної ребудови і поширення підприємств завданням яких булоб задоволення найнекучіші потреби мирного населення в щоденному житті репрієт її проходять лише під кутем експлуатаційно колєвняльної політики держави спрямованої на неграбування населення з продуктів його праці.

Над упрямисловленням терену неповерблене навіть найменшого старання. Більшовицька пропаганда в цім міяці проходила під двома напрямками, проти бандерівського руху і усякого рода контингенти. Як додаток можна зачислити кілька мітинґів на який підношено герейство ЧА, яка по знищенні одного фашиста приступила до війни з ворогом ресійського народу Японією. Такі мітинґи всетаки кінчаються поясненням до співучасників бандерівського руху, як і в справі виповнення зобов'язань супроти рад. батьківщини.

Відносно шкільництва неможна ще сьогодні сказати, які школи існують муть в терені і в котрих місцевостях реанімують свою діяльність в нашому терені. Треба сподіватись, що на цей шкільний рік більшовики кинуть більшу кількість учительства з СУЗ. Пеки ще неможна запримітити жодних старань реоблені в цілі заселення шкільної мелоді в реці потрібні до навчання: шкільні підручники, зшитки і т. д. Сейчас проведеться ремонт шкільних приміщень і його устаткування.

Глуби засновано майже в усіх селах однак не проявляють жодної діяльності. З часописів, які приходять /Рад. Україна, й Вільне життя/ користають лише господарі уживаючи їх до курення. Інших брошур цілком не присилають.

Інтелігенція, яка сьогодні має голос це мешканці СУЗ. Наш інтелігент учитель чи який інший в сьогоднішній дійсності не забирає голосу в жодних справах сидить над припорученою йому роботою і навіть очі не зведе, щоб по них не викрили в ньому бандерівця. Більшовики усі ділянки держ. життя заангажували до реоблення агентурної сітки в рядах українського населення, а ще і за тим йде між українською інтелігенцією, часиниме їм це не вдалося.

Служба здоров'я не проявляє жодної діяльності, обмежуючись лиш уділом ванним тимчасової помічі в рай. центрах при наглих випадках.

Проти суспільної опіки стільки більшовики писали й пишуть на сторінках своїх часописів, а в дійсності вона в жадних случаях не проявляє найменшої діяльності. Великі скількості ранених, які виголоділи вельчуться по містах дає нам найкращий образ опіки яку розтягнула рад. влада над найбракращими синами свого народу. Низький рівень допомоги супроти цін заселення життя ставить каліку-воєка в жалюгідне положення. Добре ще чується мешканець села, який не дивлячись на запомету чергає себе при житті з власного господарства. В протинному расі мусів би гинути з голоду wraz зі своєю родиною. Супроти родин, яких голода сімі знаходиться в ЧА суспільна опіка ограничилась лишень в деяких случаях частинним чи цілкомим тим збільшенням зі здачі контингенту. Товари які присилають до кооператив як допомогу цим родинам є в рідким случаю, як слід розділені між відповідні одиниці, бо ще в рай. центрі поділяться цим партійні наживачі.

У відбудові, не робиться жодних старань чи об'єктів загального, як і об'єктів індивідуального користування. Навіть в селах знищених воєнними діями не стараються дати допомогу населенню в їх відбудові. Всі роботи, облягають в тім напрямі це індивідуальні зусилля населення, які в огляду на зближаючуся зиму стараються скільки змога до неї приготуватися.

За звітний місяць криз наш терен переїшли чи переїхали двісті, а навіть сотки тисяч червоно-армійців, які з огляду на закінчення воєнних на заході перекидають в східні області. Велика частина з них це старші річники, які підлягають демобілізації. Кожен з них майже обвантажений всякими речами, одягом, взуттям, мануфактурою, гедимниками і т.д. Дуже часто можна бачити їх по міських базарар при продажі своїх здобутків. Інші з здобутим майном стараються дістатись в свої рідні сторони.

Західна Європа з своїми цивілізаційними здобутками дуже сильно адемо ралізувала червоно армійців і сейчас повертаючи з відтілля захоплюються цими країнами. Однак свідомість того, що війна закінчилася і змова треба буде вернути в колгоспи чи споканевдимею заробляти на своє існування впродовж їх в пенурій настрій. В розмові з населенням дуже захвалюють Австрію, а найбільш Техеслеваччину в якій життя населення, чистота впродовж їх в подив. На затерте враження залишили на них міста Німеччини і їхній життєвий рівень так, що в порівнянні мешканців рад. союзу життя німецького робітника виглядає, як життя якогось американського капіталіста.

І тому сильно невдоволення яке можна в них запримітити є в певні справдане. Часте можна чути між ними голосні нарікання на партію Сталіна й уряд. Деякі говорять, що коли повернуться в рідні сторони те напевне зробилять переворот. Один старшина ЧА партієць 8-го ранга говорив, про життя в західних краях і для порівняння сказав, як те його жінка з дітьми зарешила зцент, збіжка з чого держава стягнула їм 2 і пів цент. Так, що на цілорічне прожиття залишилось їй 50-ть кг. зерна. В кінці сказав, щоб скорше дістатись до дому, а тоді ..... і не декінчив.

У всіх дається запримітити брак зрозуміння для самостійницьких ідей, діяльність організації, яка координувала індивідуальні рев. почування і спрямувала всі зусилля має до боротьби зі зневаженим режимом за краще життя-буття. Переїжджаючи червоно армійці відчувають великий страх перед бандерівцями перед якими на постях забезпечуються сильними наставами.

В якій спосіб деякі з них розуміють боротьбу з укр. революціонерами подібно уривок реємови одної визначних учительки з Зелетяге Петка з лейтенантом: "Чому не приїдете до нас, щоб знищити вже раз бандерівців" - запитала учителька, "що висилати людей на загибель до ліса" - відповів лейтенант. "Чи ви вже так впали на силі і душі, га? ги перебули стільки часу на фронті" - "що фронт, фронт це одна лінія, а тут не знати з котрего боку ударять" - "Нічого не зробиш ціле населення є тісно звязане з вами, от прошу. Сейчас перервали нам лінію келе Тернопеля" - дальше змечав. "Ви були в Турці, а чи багате там бандерівців?" - "Був він відповідає, там, Станиславів, Дрогобич це райони бандерівців - гічево не зделаш.

Поляки цілковито здержалися з виїздом на захід. Важке собі це пояснити, тимбільше, що і більшовики не роблять жодних заходів, щоб полегшити їм в цьому. Навіть на мітингах не дерікають їм за це, як колись. Кажуть, що причиною, яка перешкадає їхньому виїздові це брак поїздів. У відношенні до українського населення дається заберувати свого роду віддурення. В деякі одиниці з політичних кружів, які хотілиб догоспоритися з нами є співпрацю. Це ще однак не презірено, так саме справа маєтся з тим, якби поляки з містечка Яаліця перед відїздом хотіли передати нам свій магазин вбруї. В деякі одини і з польського населення, які в шовіністичнім засліплемні не дивлячись на зміну політичної ситуації, дальше стараються шкелити українському населенню в його визвольницьких змаганнях. Це можна запримітити в Монастирському районі. Однак таких є щораз менше. Поляки, стрибки, які всежтаки ще змаходяться в рай. центрах, хитяй в знікомій екілльєсті не роблять жодної акції на українські села. Більшовики уживають їх часте, як екзерсу при своїх службових поїзках. У відношенні до більшовиків, поляки не скривають своєї ненависті. Одні з політичної свідомості інші з огляду на перебілючу тега ладу-порядку, який несе їм більшовизм

акцію заряджену більшовиками. Знають дуже добре, що таких умов для себе розресту не стринуть уже нігде. Бувають случаи, що виїжджаючого на захід поляка обрабують, а деяки і викидають з поїзду. Можна таке часом стринуть на двірцях, які жнуть ільми тижнями, щоб виїхати де якого поїзду, а не дочекавшись мусять іти піхотою до своєї обіцяної землі. Верта ти нікуди. Одна жінка повертаючи з Німеччини стринула таку пельку на двірці, яка зі слізами в очах розповіла їй, що колись була господарині під Тарнопелем, а сьогодні жebraчка. Майже зграбували на дереві в поїзді і тепер залишається їй хіба йти на жebro.

Акції супроти більшовиків не роблять жодних. Незнати чому чи тому, не мають відповідної вже сили, чи тому знаючи, що їм тут не мешкання. Більшовики мовби не бачили того, що поляки ще є і не виїжджають зайняті виключно з оглядом збіжка з пельських піль, як і етигавлям кевтигенту.

Поміж жидами запаував якийсь неспокій, а деякі з них виїжджають на захід, кажучи, що найкраще є з відсілля виїхати.

Українське громадянство почувалося добре на коли б не сильний утиск спрямований на їхню господарсько-економічну сторону життя, яке в сьогоднішніх часах є ривальним чинником в житті єдинці, як і цілих народів. І тому моральний рівень українських мас і його почування є тісно зв'язані з кожним ділянком. Не частинним галеманом спричинене наслідками звернення населення далі не задержує співпраці з нами. Корисним для нас чинником є натиск більшовиків на економічно-господарському відтинку, який ми мусимо в належний спосіб використати для спрямування індивідуальних і почувань на шлях опору і революційної боротьби. Знаючи, що найбільшими збройними силами не дасться зліквідувати революційно-самостійницького руху НКВД приступило до масової розробки агентурної сітки в ілому майже терені. Як засобом послуговуються арештуваннями, які в цьому місяці, а спеціально в золотопотікському районі набрали масового характеру. Арештованих стараються заломати морально в чім користується також приміюючи сильні добори під впливом, яких людина ломиться. Відтак підсувають заяву і випускають уділюючи йому вказівки, як має говорити і як проводити юдину роботу в терені. Це також впливає на обниження морального рівня укр. населення. Крім того одною з важких причин обниження цього рівня являється мале політичне виробленість укр. мас. Однак усі події, зброжа пропаганда терор і інші репресії не змінили в загальному відношенні укр. громадянства до організації. Населення дуже добре знає, що змис з поваленням більшовицького режиму буде можна створити відповідне життя господарсько-економічному, як і в культурно-освітньому розумінні. В зв'язку з повертанням біжанців вивезених з фронтової полоси в Німеччину витворились свіжі орієнтації.

По занятті через англо-американські війська теренів західньої Німеччини то є теренів в яких знаходились біжанці з профронтних смуг англійські військові власті розтягнули спеціальну опіку над біжантами в вигляді уділюванням вказівок, порад, середників льокомоції, одягу, вауття й в відповідній скількості й якості засобів прохарчування. Сам вигляд англійського чи американського воюка, як і їхня культурна поведінка наставляло опінію біжанців для них в позитивному наставленні. І вертаючи сей час в свої рідні сторони захоплюються англійсько-американськими військами, як колись німецькими. Тим більше, що прямо з під таких умовин зустрілися з більшовицькою діяльністю, яка немає в собі жодних прикмет західнього ладу. Під впливом них витворились орієнтації англо-американські, хотия вона вже скорше існували в деяких кругах укр. громадянства однак тепер набрала матеріального, як і культурного уґрунтування.

200 / 8 / 17

II. Суспільно-політичний огляд.

Бучачеський район:

Адміністрація терену, як подано в попереднім місць. звіті складається виключно з руских чи українців СУЗ. До обсадження нижчих клітин адміністративного апарату, як с/р, секретарів, фін. агентів ужито деяких одиниць з місцевого населення. По рай. центрах заангажовано до підрядної праці дівчат з довколишніх сіл, які виказались з відповідною освітою. На підставі зібраних матеріалів адміністраційна обсада районів з усіма своїми додатковими, як і Службою Безпеки.

Райпарком:

Рибачук	перший секретар	українець
Заярий	другий "	русский
Савіко	голова в. пропаганди	українець
Тінтов	" в. кадрів	русский
Стефанов	ст. лейтенант військ.	"
Литомирска	орг. жіноцтва	"-ка

НКВД:

Соченко	капітан	жид
Ткачов	начальник	русский

НКГБ:

Апрусенко	начальник кап.	українець
Лебедев	заступник кап.	"
Музенцов	?	?

Райсполком:

Фоменко	голова	українець
Деревянко	заступник гол.	русский
Гавриш	секретар	?
Кухарчук	гол. мобіль. відділу	русский
Макавель	гол. торгівлі	"
Василів	політ. робіт./з Пиляви/	українець
Іванов	голова город. управління	русский /був в парр/
Косарчин	секретар город. "/з Нагір./	українець
Ефремов	гол. тор. торгу ст. лейт.	русский

Воєнкомат:

Мазаков	майор	"

Прокуратура:

Веринский	прокуратор	білорус

Уповноважений Нарккомат:

Тараган	голова	русский
Малинюк	замісник /був в партизанці/	"

Пешта:

Ірахім	начальник	"
/його жінка тверда комсомолка/.		

Банк:

Брмаков	дир. банку ст. лейт.	"

М.Т.С.:

Касубундкій	начальник /був в партизанці/	"

Міліція:

урденко	"	жид

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 11
(оригіналів) _____ аркушів;
у тому числі літерні номери _____;
пропущені номери _____
+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Голова. експертів

Посада

Д. Ов. 20 18 року

(підпис)

Г. Меч

(ініціали (ініціал імені), прізвище)